

SZEGEDI TÖRTÉNEZHALLGATÓK
EGYESÜLETÉNEK HATODIK KONFERENCIÁJA
ABSZTRAKTKÖTET

Szerkesztette:
Bakos Dzsennifer
Domján Máté
Haluska Mirabel
Oláh Szabolcs
Tomkó Zoltán
Zsiga Nikoletta Evelin

BELVEDERE
MERIDIONALE

Szeged, 2024

**Szegedi Történészhallgatók
Egyesületének Hatodik Konferenciája
Absztraktkötet**

Időpont: 2024. április 18–19.

Támogatóink

BELVEDERE
MERIDIONALE

(Creative Commons) Nevezd meg! – Így add tovább! 4.0 (CC BY-SA 4.0)

ISBN: 978-615-6060-84-6 (pdf)

PROGRAM

HELYSZÍN:

MTA TABT Szegedi Akadémiai Bizottság (SZAB Székház)

6720, Szeged, Somogyi utca 7.

ELSŐ NAP (ÁPRILIS 18.)

Megnyitó (9.00–9.30)

Délelőtti első szekciók (9.30–10.50)

Módszertan és tudománytörténet

Szekcióelnök: Dr. Gorcsa Oszkár

Mohai Virág Gizella

A thébai szent csapat

*homoszexualitásának kérdése a források
vizsgálata alapján*

Barkóczy Veronika

*Jagelló II. Lajos és Habsburg Mária
udvari életének kritikái*

Végső István

*Gettóba zárt fogalmak – a zsidótlanítás
néhány alapfogalmának magyarázata*

Csomán Sándor

*Mozgóképes háború, háború a
mozgóképen: a háborús film
tematizálása és fogalmi keretbe
illesztése oktatási körülmények között*

Politika- és társadalomtörténet

Szekcióelnök: Dr. Kiss Gábor Ferenc

Czakó András István

*„Az magyar aer igen egészségtelen az
német vitézeknek.” – Etnikumok
megnevezésének alkalmazása a helyi
méltóságok levelezésében 1626 és 1629
között*

Tóth Marcell

*Károlyi Gyula szegedi kormánya – a
magyar források tükrében*

Oláh Szabolcs

*Az 1921. évi vitézavatás során avatott
vitézek társadalmi összetétele*

Haluska Mirabel

Hubay Kálmán politikai pályaképe

Kávészünet (10.50–11.00)

Délelőtti második szekciók (11.00–12.20)

Helytörténeti kutatások – Dél-Alföld

és a Délvidék története

Szekcióelnök: Dr. Zvara Edina

Kakas Gergő József

Az 1738-as szegedi pestisjárvány

Dávid Benjámín

*A gyulai Hadigondozó Népiroda
működése és tevékenysége 1918–1922*

között

Domonkos Ádám

*A Zentai Magyar Kulturális Egyesület
betiltástörténete (1933–1934)*

Csóke Márk

Nemzethűségi igazolások a Délvidéken

Az ókor története

Szekcióelnök: Dr. Illés Imre Áron

Sebők Attila

*A második athéni tengeri szövetsége
taglistája, az ún. Arisztotelész-sztélé*

Kapi Péter

A druidák és a fagyöngy

Rompos Laura

Csataleírások Diodórosnál

Szabó Réka

*Johannes Cuspinianus Claudius-
portréja*

Ebédészünet (12.20–13.20)

Bemutkozik a DOSz TePo (13.20–14.10)

Kávészünet (14.10–14.30)

Délutáni első szekciók (14.30–15.50)

Neolatin történetírás

Szekcióelnök: Dr. Kasza Péter

Bakos Dzszenifer

*„Fragmentum historicum de rebus
Hungaricis post cladem Mohacsianam”
– Ismeretlen kézirat az 1597. esztendő
eseményeiről*

Sajtótörténet

Szekcióelnök: Dr. Tamás Ágnes

Jurászik Bálint

*A történelmi római katolikus templom
története a sajtóforrások alapján*

Petrovity Ádám

*Ludovico Gritti élete Tranquillus
Andronicus szemszögéből*

Tomkó Zoltán

*Egy 16. századi történeti mű
szöveggenetikai vizsgálatának
tanulságai – Forgách Ferenc pécsi
kézirata*

Erdélyi Anita Sikila

*Meghalt a cselszövő... Avagy Hunyadi
László sorsa egy eddig ismeretlen
humanista forrás tükrében*

Dr. Floutier Jérémy

*Padovától Trianonig: Magyarország
ábrázolása a Le Miroir nevű francia
képes újságban 1918 és 1920 között*

Patkós Bence Gergő

*„A világnézetek harca” – a spanyol
polgárháború megítélése a magyar
filmhíradóban*

Kőrösi Márk

*Ellentétek és ellentmondások – A
Magyar Szó és a Népszabadság
tudósításai az 1968-as prágai tavaszról*

Kávészünet (15.50–16.00)

Segítség, történész leszek! – kerekasztal-beszélgetés Illés Imre Áronnal, J.

Nagy Lászlóval és Tamás Ágnessel (16.00–17.30)

Zárás (17.30–17.45)

MÁSODIK NAP (ÁPRILIS 19.)

Megnyitó (9.00–09.15)

Délelőtti első szekciók (9.15–10.35)

**Kelet- és Kelet-Közép-Európa
története**

Szekcióelnök: Dr. Bencsik Péter

Tóth Gergő

*Orosz-európai kapcsolatok a XVI–XVII.
században*

Bessenyei Vanda

*Kérdezz-felelek? A kelet-közép-európai
párton belüli koncepciók perек
forrásbázisáról röviden, magyar és
csehszlovák példákön keresztül*

Márton Richárd

*Fék vagy ellensúly? Avagy miben áll a
köztársasági elnök jelentősége 1989
után Magyarországon?*

Gombos Jarmo

*Barátból ellenség: Finnország és
Oroszország kapcsolata a Szovjetunió
szétesése után*

Afrika hadtörténete

Szekcióelnök: Dr. Ferwagner Péter

Ákos

Zsiga Nikoletta Evelin

*„Meg kell óvnunk a civil lakosságot a
háború borzalmaitól.” – A második búr
háború*

Janssens Adrián Joshua

*Az Észak-afrikai hadjárat az
erőviszonyok tükrében 1940–1943*

Domján Máté

*Kimenekítés Szomáliából – Az 1991-es
Eastern Exit hadművelet*

Kávészünet (10.35–10.50)

Délelőtti második szekciók (10.50–11.50)

Középkortörténet

Szekcióelnök: Dr. Hunyadi Zsolt

Megyesi Zoltán

*A Yaglakar tamga funkcionális szerepe
a mongóliai Taikhar Chuluu egy ötörök
rovásírásos feliratán*

Gephárt Enikő

*Házassági szokások az érett és késő
középkori Skandináviában*

Danka Balázs

A „legnagyobb császár temetése?”

Szemelvények a 19. századból

Szekcióelnök: Dr. Kökény Andrea

Deák Ádám

*Az 1847. évi vármegyei anyautasítások
összehasonlító elemzése*

Búzás Nikolett

*Az Egyesült Államokba bevándorló írek
helyzetének változása a 19. század
második felében*

Domokosné Hegedűs Szabina

*A zsidó felvilágosodás és a modernitás
kapcsolata – modellek, diskurzusok,
világképek*

Zárás (11.50–12.00)

BAKOS DZSENERFER

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskola, Neolatin irodalom Doktori Program

bakosdzseni@gmail.com

„Fragmentum historicum de rebus Hungaricis post cladem Mohacsianam” –

Ismeretlen kézirat az 1597. esztendő eseményeiről

A tizenötéves háború (1591–1606) Magyarország addigi történelmének legpusztítóbb hadakozása volt, hatásai egy részét ma is elemzik, így az erre az időszakra vonatkozó források vizsgálata kiemelten fontos. Ehhez járulhat hozzá az előadásom tárgyát képező, az 1597. esztendő történéseivel – jelentős részében a korábban három évig török kézen lévő Pápa várának visszafoglalásával – foglalkozó latin nyelvű szöveg. Ismeretének ugyanis a pápai eseményekkel foglalkozó szakirodalomban (például Pálffy, 1997) nincs nyoma, tehát ez egy eddig nem vizsgált elbeszélő forrás. Az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár által őrzött kézirat ismeretlen eredetű és szerzőségű, egy nagyobb munka részét képezhette, ebben az alakjában bizonyosan csonka. Előadásomban a kézirat és a szöveg rövid bemutatása után néhány példával ismertetem nyelvi kihívásait, elsősorban bizonyos helyei értelmezési kérdéseit és az ezekből levonható következtetéseket, amelyek hozzájárulhatnak a szöveg eredetének megismeréséhez. A kézirat mellett, hogy hozzásegíthet a 16. század végi latin nyelvű történetírásunk pontosabb értéséhez, bővítheti a hosszú török háború időszakára vonatkozó ismereteinket.

A kutatás „A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM ÚNKP-23-3 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

BARKÓCZAY VERONIKA

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történetem BA

vercsi03@gmail.com

Jagelló II. Lajos és Habsburg Mária udvari életének kritikái

A Jagelló-kor kutatása a napjainkban is jelentős lemaradással küzd, a kortársak által kialakított és nem megfelelően igazolt, vagy egyszerűen tévedésen alapuló képek miatt. A korszak népszerűtlensége és az elmaradt alap kutatások miatt számtalan valószerűtlen és téves gondolat épült be mind a tudományos gondolkodásba, mind a hétköznapi megítélésbe. A kor történetírói a mohácsi csata és Magyarország három részre szakadása után visszatekintve a Jagellók gyenge uralmában találták meg a tragédia okát, így a későbbi hagyományban is II. Ulászló és fia, II. Lajos negatív megítélése terjedt el. Szerémi György „bestye táncos király”-ként hivatkozik a még gyerekként trónra került II. Lajosra, és hozzá hasonlóan más történetírók is a fiatal uralkodópár hétköznapi szórakozásait hangsúlyozzák politikai törekvések helyett, amelyek a király korai halála miatt nem lehettek eredményesek. A Jagelló-kor értékelése napjainkra már sokkal árnyaltabbá vált, az újabb szakirodalom elkezdte a korábbi berögződött előítéleteket felülvizsgálni, szembehelyezkedve a korábbi tanulmányokkal és a kortársak szubjektív megítélésével. Előadásomban Jagelló II. Lajos (1506–1526) és felesége, Habsburg Mária (1505–1558) udvari életének szakirodalmi megítélésével foglalkozom, mind a korábbi, negatív álláspontra helyezkedő és a jelenlegi, újraértékelő tudományos munkákban.

BESSENYEI VANDA

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Jelenkortörténeti és Összehasonlító

Történettudományi Doktori Program

bessenyei.wanda@gmail.com

**Kérdezz–felelek? A kelet-közép-európai párton belüli koncepciós perek
forrásbázisáról röviden, magyar és csehszlovák példákon keresztül**

Jugoszláviának a keleti blokkból való kizárását követően turbulens időszak következett a blokk kommunista pártjainak életében: kezdetben a titóizmus, majd a cionizmus koholt vádjával indítottak eljárásokat a párt- és államapparátus prominens tagjai ellen. Az ügyek „felgöngyölítését”, vagyis a koncepciók kialakítását és realizálását az állambiztonsági szolgálatokon belül létrehozott különleges vizsgálati csoportok és a párt beavatott tagjai végezték. A történészakma azonban nem pusztán az ő iratképző tevékenységük eredményeire támaszkodva tudja feltárni az 1948 és 1954 közötti politikai perek egészét vagy egyes aspektusait: kimondottan fontosak a később létrehozott felülvizsgálati bizottságok munkái során keletkezett dokumentumok is.

Doktori kutatásomban a csehszlovák és a magyar állambiztonságnak a csehszlovák politikai perek mentén kialakult együttműködését vizsgálom, így eladásomban a két ország levéltári iratainak segítségével vázolom fel röviden a perek forrásbázisát. Célom, hogy a politikai rendőrségek iratképző tevékenységének és a perek megkomponálása, illetve felülvizsgálata során keletkezett korabeli dokumentumok típusainak ismertetése mellett az esetükben különösen fontos forráskritika kérdéseire is választ adjak.

BÚZÁS NIKOLETT

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtanár (kutatóknak) MA

bniki9711@gmail.com

Az Egyesült Államokba bevándorolt írek helyzetének változása a 19. század második felében

A 19. század közepén bekövetkezett úgynevezett nagy éhínség vagy burgonyavész következtében több százezren hagyták el Írországot. A kivándorlásra kényszerült írek jelentős arányban telepedtek le Nagy-Britanniában vagy az Egyesült Államokban. Ez a tömeges bevándorlás azonban az amerikai társadalom rosszállását váltotta ki, mely beilleszkedésüket lassú és hosszadalmas folyamattá tette.

Elsőként az 1850-es években, az Egyesült Államok megtelepedett írek körülményeit szeretném bemutatni. Milyen nehézségekkel kellett szembenézniük vallási nézeteikből és gazdasági helyzetükből adódóan? Milyen szerepet játszottak új hazájuk politikai életében? Az amerikaiak hogyan próbálták megakadályozni, hogy a tömeges bevándorlással párhuzamosan ne emelkedjen az írek politikai befolyása?

Pozitívabb megítélésükben két fontos esemény játszott szerepet. Az egyiket az amerikai polgárháborúban (1861–1865) való részvételük jelentette. A másik azonban egy tőlük független jelenség volt, mely során számottevően megemelkedett a bevándorlás Dél- és Kelet Európából, valamint Ázsiából.

Tanulmányomban erre az asszimilációs folyamatra kívánok összpontosítani. Célom, hogy különböző példákon keresztül bemutassam az immár amerikai-írek gazdasági helyzetében és politikai befolyásában lezajlott változásokat.

CZAKÓ ANDRÁS ISTVÁN

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Földrajz-történelem osztatlan tanár

czako.andras@gmail.com

„Az magyar aer igen egészségtelen az német vitézeknek.” – Etnikumok megnevezésének alkalmazása a nádor, az erdélyi fejedelem és a budai pasa levelezésében 1626 és 1629 között

A nacionalizmus-kutatás az egyik legkomplexebb és korántsem egzakt tudományág, melynek szóhasználatát számos szempontból nehézkes a múltbéli viszonyoknak megfeleltetni. Ennek ellenére a múltbéli levelezések bővelkednek különböző etnikumok megnevezésében. Jelen előadásnak nem célja állást foglalni ebben a diskurzusban, hanem sokkal inkább az, hogy az etnikumok megnevezéseit miként lehetett felhasználni a kommunikációban.

Esterházy Miklós magyar nádor (1625–1645), Bethlen Gábor erdélyi fejedelem (1613–1629) és Mürtezá budai pasa (1626–1630) előszeretettel jelentették meg leveleikben a német, magyar és török etnikumok neveit. Ezeket a jelzőket tudatosan használták a leveleikben, számos esetben ugyanazon etnikumot pozitív és negatív kontextusban egyaránt feltüntetve. Bethlen Gábor leveleiben a „német” jelző a Habsburg ellenségképhez társult állandó jelleggel, de a „török” megnevezést is használta negatív kontextusban az Esterházy Miklósnak írt leveleiben. A nádor a „török” jelzőt ellenséges hangnemben alkalmazta a 16. század eleji német törökképnek megfelelően, míg a „német” kifejezést negatív kontextusban is alkalmazta az erdélyi fejedelemnek írt leveleiben. Mürtezá viszont a „magyar” kifejezést használta legfőbb ellenségképéhez társítva, míg a „német” megnevezést szükségszerűen negatív és pozitív színben is alkalmazta leveleiben.

A vizsgált helyi méltóságok tehát saját törekvéseik elérése és ellenségképeik kialakításának érdekében változó előjellel alkalmazták leveleikben az etnikumok megnevezéseit.

CSOMÁN SÁNDOR

Bölcészlet- és Társadalomtudományi Kar

Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskola

sandor.csoman30@gmail.com

Mozgóképes háború, háború a mozgóképen: a háborús film tematizálása és fogalmi keretbe illesztése oktatási körülmények között

Az Ukrajnában és Gázában zajló harcok kínzó közelségbe hozták a háborút, az azzal járó válsághelyzetet, megkérdőjelezik és átformálják a morális kérdésekre adott válaszokat, illetve tovább gerjesztik valóság fokozatos feltöredezését, a világ polarizálódását. Ugyan a (poszt)modern hadviselés és az ahhoz köthető kérdések egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a kurrens viszonyokban, a közoktatás keretein belül ez a tárgykör nem csak alulreprézantált, hanem szinte tabunak számít. Az előadás erre a hiányra reagálva olyan utakat, elméleti- és szakmódszertani javaslatokat tartalmaz, melyek a film médiumát felhasználva tanítási-tanulási folyamatban segíthetik a háború kérdéskörének körül járását, kontextusba helyezését és értelmezését. A javaslatok konkrét, gyakorlatorientált, osztálytermi körülmények között alkalmazható felhasználási lehetőségeket foglalnak magukba implementálva a filmpedagógia, mint innovatív módszertan elvét.

A központi kérdéseken túl a prezentáció tematizálja a tárgyalás nehézségeit és átfogó kontextusát, továbbá olyan hatáselméleteket emel be a diskurzusba, mint a morális pánik, a framing, illetve a dezinformáció. Az illusztratív példák (legyen az sorozat fikciós- vagy dokumentumfilm) a film sokszínű szöveganyagát használva tárják fel a háborúhoz köthető kérdéseket: egyrészt egy releváns, megbeszélésre érdemes, valóságunkra és hétköznapijainkra közvetlenül ható jelenséget vizsgálnak, másrészt demonstrálják mozgóképben rejlő, eddig nagyrészt kiaknázatlan oktatási potenciált.

CSÓKE MÁRK

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Jelenkortörténeti és Összehasonlító

Történettudományi Doktori Program

csmark32@gmail.com

Nemzethűségi igazolások a Délvidéken

Magyarország 1941 áprilisában újabb területekkel gyarapodott, visszatért az országhoz a Bácska, a Baranya-háromszög, Muraköz és Muravidék. Sorban ez volt a negyedik területi gyarapodás és a magyar hatóságok más visszacsatolt területekhez hasonlóan szerették volna a területen élőket nemzethűségi alapon igazolni, vagyis a tanári, köztisztviselői vagy egyéb állami állásra jelentkezőket megvizsgálták, hogy a két háború között mennyire voltak a magyar nemzet szempontjából hűségesnek. Ez nem csak a magyarokat, hanem a nemzetiségi lakosságot is érintette.

A felvidéki és kárpátaljai igazolásoknál még a társadalom széles körét bevonták, Észak-Erdély esetében a társadalom ellenőrző szerepe csorbult, a Délvidék esetében pedig egy szűk testület, a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség vezetése döntött a nemzethűség kérdéséről. Más-más volt az eljárás, de abban megegyeznek, hogy az igazolások kiadása igen kaotikus volt és nem sikerült objektív szempontrendszer kialakítani az igazolásoknál egyik területen sem. Előadásomban bemutatom a nemzethűségi igazolások fejlődését, rámutatva a különbségekre és hasonlóságokra, majd a délvidéki nemzethűségi igazolások jellemzőit tárom fel.

DANKA BALÁZS

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Medievalisztika Doktori Program

danka.balazs92@gmail.com

A „legnagyobb császár temetése?”

IV. Károly, német-római császárt és cseh királyt 1378-ban Prágában eltemették. A német-római császár haláláról több forrás is beszámol, így az augsburgi névtelen krónika, melynek három digitalizált változata van: a bécsi, a heidelbergi, és a müncheni. Ezen kívül az olműtzi manuskriptum, mely bár latin nyelvű, de jól összehasonlítható az előbb említett forrásokkal. Ezen kívül a császár temetésén több szentbeszéd is elhangzott, melyek a cseh uralkodót roppant bölcsnek, igazságosnak, állítják be, arról beszámolva, hogy halála „megrengette a földet”. A temetési szertartásról rendkívül színes képet kapunk, melyben megelevenedik a szimbolizmus: az uralkodó temetési menetében jelen vannak a királyság legfőbb szimbólumai, így a korona, a kard, az országalma, vagy a jogar. A „legnagyobb” császár temetéséről szóló beszámolókat, szentbeszédet röviden össze kívánom foglalni az előadás során, valamint az azok közötti hasonlóságokat és eltéréseket kívánom vizsgálni. De vajon hogyan értelmezhetjük a „legnagyobb császár” temetését? Mit lehet pontosan tudni a császár végtisztességéről, az hogyan illeszkedik az európai monarchák temetkezési rítusaiba, s mit tudunk az elődök, a cseh uralkodók temetkezési szokásairól és azokhoz hogyan illeszkedett a „legnagyobb császár” temetése? Vajon a cseh uralkodó végtisztessége egyedi volt, vagy pedig egy Közép-európai trendről beszélhetünk? Vajon a császár temetése milyen hasonlóságokat mutat a kortárs monarchák temetkezési rítusaival? Mit tudunk a IV. Károly korabeli szentkultuszról, és ahhoz hogyan illeszkedik Károly igénye ahhoz, hogy saját családi nekropoliszt akakítson ki? Ezekről és hasonló kérdésekről kívánok beszélni.

DÁVID BENJÁMIN

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Jelenkortörténeti és Összehasonlító

Történettudományi Doktori Program

d.ben0269@gmail.com

A gyulai Hadigondozó Népiroda működése és tevékenysége 1918–1922 között

Az első világháború következményei között kell említünk annak társadalomra gyakorolt hatását. A hadigondozottak (hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák) segélyezése az adott országok szociális rendszerét új kihívások elé állították. A támogatás ellenére az elesett vagy megsérült katonák után folyósított segélyek nem tudták fedezni a családok mindennapi szükségleteit. Az 1918-ban kiadott 3510/1918 miniszterelnöki rendelet a hadigondozó népirodák felállításáról rendelkezett. Az országban mintegy 108 létrehozott hadigondozó népiroda elsődleges célja az volt, hogy a hadigondozottak számára pártfogó és tanácsadó szerepet töltsön be. További feladatként tekintett arra, hogy az Országos Hadigondozó Iroda unkáját segítse, illetve azzal együttműködjön. Ezen intézmények mikrotörténeti vizsgálata új adalékokkal szolgálnak a kutatók számára.

Békés vármegyében 1918-ban, Gyula településen került megalapításra a hadigondozó népiroda. Az iroda bő négyéves működéséről fennmaradt dokumentumok a Magyar Nemzeti Levéltár Békés Vármegyei Levéltárában találhatóak meg. Prezentációm során azt kívánom bemutatni, hogy fennállása alatt a gyulai Hadigondozó Népiroda milyen tevékenységet és feladatot látott el a hadigondozottak kezelésének ügyében. Az iratok segítségével kitérek arra, hogy milyen egyedi, sajátos elemek és esetek voltak megfigyelhetőek a vizsgált megyében.

A kutatás „A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM ÚNKP-23-3 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

DEÁK ÁDÁM

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Modernkor Doktori Program

deak.adam930615@gmail.com

Az 1847. évi vármegyei anyautasítások összehasonlító elemzése

Előadásomban az 1847. évi vármegyei anyautasításokat hasonlítom össze és mutatom be fontosabb ügyek mentén. A követutasítások alapjaiban határozták meg a magyar rendi országgyűlések működését. Miután a király szétküldte a törvényhatóságoknak az országgyűlési meghívólevelet, azok kisebb bizottságokban kidolgozták az anyautasításokat. A vármegyék próbáltak minden fontosnak vélt kérdésben utasítást adni a követeknek, mivel a küldöttek nem dönthettek önállóan. Ha a követek mégis eltértek az utasításoktól, akár vissza is hívhatták őket, és mást küldhettek helyettük.

Az 1843/44. évi országgyűlés berekesztése után a kormányzat az adminisztrátori rendszer kiterjesztésébe fogott, ezzel akarta erősíteni a befolyását a vármegyékben. Az adminisztrátorok legfontosabb feladata volt, hogy a kormányzásukra bízott vármegyében tartózkodjanak. Felügyelniük kellett az adóbehajtást és a megyei pénztárat, illetve a megyei közgyűléseket kellett vezetniük. Emellett fontos feladatuk volt, hogy az 1847-ben összeülő országgyűlésre a kormányzatnak megfelelő követeket válasszanak és utasításokat dolgozzanak ki. A vármegyék politikai életére és a követutasítások kidolgozására is nagy hatással volt az 1846-ban megalakult Konzervatív Párt és az 1847-ben létrejött Ellenzéki Párt. Az előadásomban bemutatom, hogyan vélekedtek a vármegyék például a közteherviselés, gazdasági kérdések, jobbágyfelszabadítás, törvény előtti egyenlőség, népképviselő kérdésében.

A kutatás „A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM ÚNKP-23-4-SZTE-88 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

DOMJÁN MÁTÉ

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Jelenkortörténeti és Összehasonlító

Történettudományi Doktori Program

domjan.mate@gmail.com

Kimenekítés Szomáliából – Az 1991-es Eastern Exit hadművelet

Az Egyesült Államok Tengerészgyalogsága az 1930-as években dolgozta ki kétéltű doktrínáját, melyet a második világháború csendes-óceáni hadszínterén sikerrel alkalmazott. Azonban a hidegháború során jelentős fejlődésen ment keresztül a kétéltű műveletek doktrínája, melynek típusai között megjelentek a nem harci jellegű kétéltű műveletek is, melyek egyik altípusa a *nem hadviselők evakuálására indított kétéltű hadművelet*.

Szomáliában 1990-ben polgárháború tört ki Sziad Barre elnök hatalmának megdöntésére, és az év decemberében a harcok már Mogadishu is elérték. Az Egyesült Államok nagykövetségi dolgozóinak kimenekítésére a tengerészgyalogság és a Navy SEAL alakulatait jelölték ki, akik az öbölháború miatt egyébként is a térségben tartózkodtak. Az evakuáció során harminc különböző ország diplomatáit sikerült kimenekíteni a *USS Guam* és a *USS Trenton* fedélzetére.

Előadásomban a 1991. január 2-a és 11-e között végrehajtott Eastern Exit hadműveletet fogom megvizsgálni a kétéltű műveletek doktrínája szempontjából. E dokumentumok segítségével szeretném bemutatni a *nem hadviselők evakuálására indított kétéltű hadműveletek* jellemzőit és szakaszait, továbbá prezentációmban kitérek arra is, hogy az akció milyen hatással volt a nem harci jellegű műveletek alkalmazhatóságára a jövő konfliktusaiban.

DOMOKOSNÉ HEGEDŰS SZABINA

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Modernkor-Néprajz Doktori Program

szbnahegedus@gmail.com

A zsidó felvilágosodás és a modernitás kapcsolata

Témám szorosan kapcsolódik a jótékonyasághoz. A zsidók a felvilágosodás és az emancipáció révén beléptek a modern társadalomba és a megfelelésüket, annak feltételeit a jótékonyasággal igazolták. A vallási jótékonyaság mellett polgári jótékonyaság zajlik, amelynek a zsidók is résztvevői. A modern zsidó tudományosság központi problémája a vallási hagyomány kezelése, történeti keretek közötti elhelyezése és a mindennapi megélés kérdése volt. A judaizmus a hagyomány alatt olyan vallási hagyományt ért, amely a Szinaj-hegyi kinyilatkoztatásig, a Tízparancsolat átadásáig nyúlik vissza. A felvilágosodással ehhez a hagyományhoz és közösségi vonatkoztatási keretekhez való viszonyulás változott meg. A zsidó felvilágosodás létrehozta saját tudományosságát. Az emancipáció és a hozzá vezető út csupán a befogadás jogi kereteit teremtette meg. Az integráció egyéni és közösségi, valamint csoportközi stratégiák és változó lehetőségek eredménye volt. Előadásomban ismertetem a modernitás fogalmát, majd a felvilágosodás és az emancipáció kapcsolatát mutatom be a haszkala mozgalom példáján keresztül.

DOMONKOS ÁDÁM

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Jelenkortörténeti és Összehasonlító

Történettudományi Doktori Program

domonkosadam96@gmail.com

A Zentai Magyar Kulturális Egyesület betiltástörténete (1933–1934)

Zentán 1933 márciusában az első világháború után erősen erodálódott délvidéki magyar értelmiségi körhöz tartozó tizenhárom személy, akik élén dr. Kuthy Zoltán ügyvédjelölt állt, megalapították a Zentai Magyarok Kulturális Egyesületét. A társulat 1933 szeptemberétől – a névváltoztatás után – Zentai Magyar Kulturális Egyesületként tűnik fel a forrásokban. A tagság célkitűzése a magyar nyelv, kultúra egyesületi úton való ápolása volt. A hatóságok mindvégig bizalmatlanul viszonyultak önszerveződésükhöz, akadályozták munkájukat, és állandó megfigyelés alatt tartották tevékenységüket. A Dunai Bánság Igazgatósága 1934. április elején megalapozatlan vádak alapján betiltotta a társulat működését, és noha az alapítók fellebbeztek a döntés ellen, a belügyminisztérium 1934. augusztus végén elutasította azt.

Előadásomban eddig feldolgozatlan levéltári és sajtótörténeti források alapján mutatom be a zentai egyesület betiltásának másfél éves történetét. A folyamatot meghatározott szempontok mentén vizsgálom meg. Ez az eljárás elengedhetetlen annak megértéséhez, hogy az államvédelmi hatóságok miként viszonyultak a társulat megalakításához és a működéséhez. Ennélfogva előadásomban az államvédelmi szervek működési logikáját szeretném bemutatni a téma történeti kontextusának rövid felvázolása mellett. Rávilágítok arra, hogy mik voltak a betiltás valódi okai, melyeket a hatóságok mindvégig szem előtt tartottak.

ERDÉLYI ANITA SIKILA

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelem-latin osztatlan tanár

anita.erdelyi2001@gmail.com

Meghalt a cselszövő... Avagy Hunyadi László sorsa egy eddig ismeretlen humanista forrás tükrében

Előadásomban egy eddig kiadatlan, ismeretlen szerzőtől származó latin nyelvű szöveggel foglalkozom, mely az Osztrák Nemzeti Könyvtár (ÖNB) kéziratai között maradt fenn. A töredékként fennmaradt szöveg középpontjában Hunyadi László alakja és sorsa, illetve az 1456–1457. évi zömmel magyarországi események állnak. Előadásom során elemezni kívánom, hogy a minden valószínűség szerint kortárs vagy közel kortárs külföldi történetíró miként mutatja be és értékeli a magyar történelemből jól ismert, már-már kultikus tisztelettel övezett hős alakját, valamint hogyan jeleníti meg a hagyományos árulástörténetet, mely során a Hunyadi-sarj Cillei Ulrik gróf halála következtében V. László király hamis bűnbocsánatának áldozatává vált. Az elemzés kapcsán kísérletet teszek a szöveg attribúciójára is. A Hunyadi-történetet számos Magyarországon készült történeti mű feldolgozta, melyek alapvetően járultak hozzá a Hunyadi-kultusz történeti hagyományának kialakításához. A témát feldolgozó magyarországi művek kapcsán kulcsszerepe van Thuróczy János krónikájának, illetve az ő nyomán született humanista átdolgozásoknak (Ransanus, Bonfini), illetve szintén jelentős a Szerémi Györgynél fennmaradt elbeszélés. Az előadás egyik kulcskérdése annak vizsgálata, hogy jelenik meg a történet egy nem magyarországi szerző tollán.

DR. FLOUTIER JÉRÉMY

SZTE Frankofón Egyetemi Központ

(végzett: Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Program, 2024)

jeremy.floutier@gmail.com

Padovától Trianonig: Magyarország ábrázolása a *Le Miroir* nevű francia képes újságban 1918 és 1920 között

Magyarországon széles körben elterjedt az a vélemény, mely szerint Franciaország a felelős a történelmi Magyarország felbomlásáért. Az országra kényszerített béke mély traumát jelent a köztudatban, ami elősegítette számtalan tévhit és legenda keletkezését. Jelen tanulmány célja az, hogy elemezze a magyarságról kialakított képet Franciaországban a novemberi fegyverszünetől a trianoni békeszerződés aláírásáig egy újság tükrében. Nevezetesen a *Le Miroir* című képes újságban, ami az akkori legolvasottabb francia lapok köze az egyike.

A *Le Miroir* szerkesztősége a konfliktus kezdetétől a háborús propaganda szolgálatába állította magát és azon dolgozott, hogy az elviselhetetlen elviselhetővé, a felfoghatatlant pedig érthetővé tegye. Azonban, a „győzelem” nem hozott jelentős változást és továbbra is a propagandafunkció írta felül a hírközlést, hiszen megmaradt a sematizálás és a leegyszerűsítés, mint vezérfonal. Miután elcsendesedtek a fegyverek a nyugati fronton, megnövekedett az érdeklődés a közép-európai helyzet iránt, különösképpen a „vörös veszedelem” miatt. De, nem hagyta figyelmen kívül sem Magyarország belső helyzetét, sem a magyarok, illetve a nemzetiségek ábrázolását. E tanulmány részleges választ szándékozik adni arra, hogy mi volt a közhangulat Franciaországban 1918 után, valamint arra, hogy mi vezethetett a történelmi Magyarország felbomlásáért.

GEPHÁRT ENIKŐ

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Medievalisztika Doktori Program

gepharteni@gmail.com

Házasodási szokások az érett és késő középkori Skandináviában

Az érett és késő középkori Skandináviában hasonlóan házasodtak, mint Európa többi régióiban, azonban ez korán sem jelenti azt, hogy ne lettek volna ezen területnek sajátosságai. Skandináviában – a többi nyugat- és dél-európai régiókhoz képest – később vették fel a kereszténységet, és az emberek kevésbé kezdték el a gyakorlatban is használni a keresztény szokásokat. A kereszténység nem minden aspektusa eresztett komoly gyökeret a társadalomban, viszont a házassággal kapcsolatos törvényeket az ott élő népek a kontinens többi részével egy időben ismerték meg. A 13. század elején az egyháziak, majd a század végén pedig minden társadalmi réteg körében is ismerté vált, hogy egy érvényes házasság megkötéséhez két fél szabad beleegyezésére volt szükség. A szabad beleegyezés azonban nem csökkentette a szülői kontrollt a házasságok megkötése felett, így nehéz volt azok helyzete, akik szülői engedély nélkül akartak frigyre lépni. A titkos házasságok viszont ezeken a területeken is előfordultak, ezért nem könnyű megállapítani ennek a kontrollnak a mértékét.

Az érett és késő középkori házasságokról információt elsősorban a szentszéki bírósági jegyzőkönyvekből szerezhethetünk, azonban a Skandináv országok esetében a sagák – ha idealizált vagy elképzelt módon is — szintén valamelyest rávilágíthatnak arra, hogy ezek a házasságok miképpen jöttek létre, és hogyan viszonyultak hozzájuk az emberek.

Előadásom során elsősorban a skandináv (ebben az esetben a mai Izland, Norvégia és Svédország) házassági szokásokat fogom majd bemutatni, kitérve az azt szabályozó törvényekre, a titkos házasságokra, valamint a sagák szerepére.

GOMBOS JARMO

Állam- és Jogtudományi Kar

Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Közpolitikai, igazgatási és nemzetközi tanulmányok Program

jgombos@yahoo.com

Barátból ellenség: Finnország és Oroszország kapcsolata a Szovjetunió szétesése után

Finnország és Oroszország kapcsolatai 1809 és 1917 között voltak a legmélyebbek, amikor Finnország autonóm nagyhercegségként az Orosz Birodalom része volt. A két világháború közötti alacsony intenzitású kapcsolatokra leginkább a szovjet területi igények hatottak negatívan, ez a téli háborúhoz vezetett. Az 1947-ben kötött párizsi béke után a finn-szovjet kapcsolatok néhány mélypontot leszámítva kifejezetten szívélyesek voltak.

A Szovjetunió 1991-es szétesése után Finnország nyugati irányába orientálódott, 1995-ben csatlakozott az Európai Unióhoz. Az orosz- finn kapcsolatok kifejezetten barátiak voltak ennek ellenére mind Jelcin, mind Putyin (és Medvegyev) alatt. Jelcin Helsinkiben találkozott Clinton amerikai elnökkel, virágoztak a gazdasági kapcsolatok. Bár a finn közvéleménynek nem volt szimpatikus Oroszország csecsenekkel vívott háborúja, a grúziai 2008-as beavatkozás, a Krím-félsziget 2014-es elcsatolása vagy az egyre erősödő állami homofóbia, Finnország baráti-pragmatikus viszonyt ápolt Oroszországgal. Ennek Ukrajna 2022 februári megtámadása vetett véget, ami után közvetlenül Niinistö finn elnök tudott még telefonon beszélni Putyinnal, de a háború a finn védelmi politikában paradigmaváltáshoz és Finnország NATO-csatlakozásához vezetett megromlottak a két ország kapcsolatai.

Előadásom első részében röviden ismertetem az előzményeket 1991-ig. Ezt követően a fő részben bemutatom hogyan alakultak a gazdasági és politikai kapcsolatok 1991–2022 között, majd 2022. február 24. után.

HALUSKA MIRABEL

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelem BA

mirabel.haluska@gmail.com

Hubay Kálmán politikai pályaképe

Előadásomban Hubay Kálmán politikai pályaképét fogom bemutatni. Hubay Kálmán a Horthy-korabeli magyar szélsőjobb kevésbé ismert, de annál fontosabb politikusa volt. A politikai pályafutása az 1938-ban megrendezett lovasberényi időközi választási győzelemmel indult, 1939. március 15-én újjáalakuló Nyilaskeresztes Párt alapító tagja lett, 1939–1940 között pedig a párt vezetője, majd pedig Szálasi Ferenc helyettese a pártban egészen az 1942-es pártból való kizárásig. Hubay 1938–1942 közötti aktív politikai tevékenysége nagyban hozzájárult a Nyilaskeresztes Párt megerősödéséhez és felemelkedéséhez. Mindezzel összefüggésben azt igyekszem bemutatni, hogy Hubay Kálmán pályája és tevékenysége olyan téma, amelynek a vizsgálata elősegíti a Horthy-korszak, azon belül a nyilas mozgalom történetének a mélyebb megértését.

A kutatás alapját az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárában és a Budapest Főváros Levéltárában fennmaradt iratanyagok, valamint sajtóforrások képezik, kiegészítve a téma szakirodalmával. Előadásomban először ismertetni fogom Hubay Kálmán életútját és a politikai pályafutásának kezdetét. Előadásom nagyobbik részében pedig bemutatom Hubay politikai tevékenységét a Nyilaskeresztes Pártban, illetve kitérek a pártból való kizárási utáni időszakára is. Végezetül összegzem a következtetéseket.

JANSSENS ADRIÁN JOSHUA

Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar

Történelem MA

figaro.sushi@gmail.com

Az észak-afrikai hadjárat az erőviszonyok tükrében, 1940–1943

A második világháború észak-afrikai hadjárata hosszú, 3 évig (1940–1943) elhúzódó küzdelem volt az angol-szász és a tengelyhatalmi erők között. A terep nyílt és tágas teret biztosított a csapatok manőverezésének, de a végtelen sivatag és a kopár, sziklás, barátságtalan táj egyben logisztikai rémálmot jelentett a hadsereg és hadvezetés számára. Ezen a terepen többször is oda-vissza verték egymást a harcoló felek, rengeteg nagyobb volumenű csatára és hadjáratra sor került, mint például *Brevity*, *Battleaxe*, *Crusader*, *Torch* vagy az első és második el-alameini csaták. Előadásom célja, hogy bemutassam és elemezzem azt, hogy a felvonultatott erők mennyiségéből és minőségéből következtethetünk-e az adott hadjárat vagy csata végkimenetelére. Emellett taglalom, hogy milyen hatással volt a végkifejletre bizonyos hadieszközök hiánya vagy kisebb számú felvonultatása a megindulási terepszakaszon. További kérdésem, hogy ezen hadieszközök minősége mennyiben tükrözi a biztos győzelmet vagy éppen vereséget, és az adott ország hadiiparának hadianyag-kibocsátása hány százalékát vette igénybe a hadszíntér.

JURÁSZIK BÁLINT

Bölcsészlet- és Társadalomtudományi Kar

Történelem BA

2001jbalint@gmail.com

A történelmi római katolikus templom története a sajtóforrások alapján

Előadásomban bemutatom szülőfalum, a Pest vármegyei Törtel község római katolikus templomának történetét és a rendelkezésre álló sajtóforrásokat, amelyből megismerhetjük azt. Arra is rámutatok, hogy különböző forrásokból, hogyan építhetünk fel egy hely- és egyháztörténelmi tanulmányt. A kun eredetű, gazdag régészeti örökséggel rendelkező falu és annak temploma átélte a török hódoltságot, az utána való újjáépítést, a reformkort. Illetve a két világháború közötti bővítést, amely során a templom elnyerte ma is látható formáját. Ebben a történelmi egyházközösség tagjai működtek közre, és adakoztak a templom állapotának fenntartására, bővítésére, korszerűsítésére. A templom történetének bemutatása mellett ismertetem a harangok, oltárképek, valamint az orgona jellemzőit. Fontosnak tartom azt, hogy ismerjük meg azon értékeinket, amelyek saját szülőföldünkhöz tartoznak. A Történelmi Falumúzeum Baráti Kör Egyesület, amelynek én is tagja vagyok, azon munkálkodik, hogy minél több tárgyi és írásos anyagot gyűjtsön össze a község történelméből, és azt megismertesse a nagyközönséggel.

KAKAS GERGŐ JÓZSEF

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelem MA

kakasgergo@gmail.com

Az 1738-as szegedi pestisjárvány

A történeti epidemiológiai kutatások az orvostudomány és történettudomány határterületeinek számítanak, és számos módszertani szempontból ismerhetőek meg. Szeged Szabad Királyi Város különösen alkalmas erre, gazdag forrásanyagának köszönhetően. A korabeli közgyógyítás rendszerének és módszereinek megismerésével láthatjuk csak igazán, hogy milyen jelentős változásokat – azokon belül is előrelépéseket – eredményezett az 1737–1745-ös járványhullám a Habsburg Birodalom, és azon belül is a Magyar Királyság területén. Különösen az egészségügyi piacon szolgáltatóként részt vevő orvosok, borbélyok és bábák, valamint a fogyasztóként részt vevő lakosság „medikalizálásában”.

Mindezek alapján előadásomban a Szegedet 1738-ban elérő pestisjárványról fogok beszélni. Az előadás első felében röviden bemutatom a korabeli szegedi városi társadalmat és gazdasági viszonyokat, külön kitérve a szabad királyi város és a pestis fogalmára, valamint a korabeli Szegedre jellemző egészségügyi állapotokra. Előadásom második felében röviden bemutatom a 18. század előtti pestis elleni stratégiákat, valamint az udvar által alkalmazott vesztegzárat, kiemelve annak szegedi vonatkozásait, majd vázlatosan ismertetem a szegedi eseményeket. Végül az összegzés keretein belül kitérek az állam védekezésben való aktív részvételének fontosságára.

KAPI PÉTER

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Antikvitás Program

kapipeter@gmail.com

A druidák és a fagyöngy

Előadásomban a *Naturalis Historia* 16. könyvében található druida szertartással foglalkozom. Az idősebb Pliniusnál olvasható, fagyöngy begyűjtését tárgyaló rítus ugyanis óriási hatást gyakorolt a modern populáris kultúrára, és erre a helyre vezethető vissza a druidák képi ábrázolása is. Itt olvashatunk ugyanis a fehér ruhás papokról, akik két fehér bika feláldozása mellett egy arany sarló segítségével gyűjtik be a fehér fagyöngyöt, melyből aztán gyógyitalt vagy varázsitalt készítenek. Ez a történet sokaknak eszébe juttathatja az Asterixből ismert druidát, Csodaturmixot is, akinek a külső vonásait szintén ez a Plinius-hely inspirálta. A modern kutatások szempontjából azonban ez a Plinius-hely elsősorban nem azért jelentős, mert megtudhatjuk belőle, hogy hogyan nézhetett ki egy druida, hanem azért, mert Plinius által ismertetett történet tekinthető a legrészletesebben bemutatott druida szertartásnak. A rítussal kapcsolatban azonban számos kérdés merül fel, melyek vizsgálata mindenképpen elengedhetetlen ahhoz, hogy többet megtudhassunk az ókori druidákról, és azok vallásáról. Egyrészt kérdéses, hogy mennyire tekinthető hitelesnek Plinius leírása, másrészt pedig az sem egyértelmű, hogy honnan származhatnak a szerző információi. Plinius a rítus bizonyos elemeivel kapcsolatban is rendkívül szűkszavú volt, így a szöveg több pontja is részletes magyarázatot igényel. Mikor gyűjthették be a fagyöngyöt a druidák? Miért áldozták fel a bikákat? Miért használhattak arany sarlót a rítus során? A prezentációmban elsősorban ezekre a kérdésekre keresem a választ.

KÓRÖSI MÁRK

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelem (kutatóknak) MA

99mark99k@gmail.com

Ellentétek és ellentmondások – A Magyar Szó és a Népszabadság tudósításai az 1968-as prágai tavaszról

Az 1968-as prágai tavasz jelentős hatással volt az európai és különösen a szocialista blokk országaira. A "Mi történt?" kérdés mindenki számára fontossá vált, és a tájékoztatás áramlása és átadása országonként változó mértékű és minőségű volt. Az információs zárlat gyakori volt a kelet-közép-európai szocialista országokban, de a titói Jugoszlávia kivételt képezett ebben a tekintetben. Mivel Jugoszlávia nem vett részt Csehszlovákia katonai megszállásában nagyobb szabadsággal és mozgástérrel rendelkeztek a jugoszlávok a magyar tudósítókkal szemben. Mindazonáltal a Magyar Népköztársaság aktív szerepet játszott a prágai tavasz leverésében, és ezzel összefüggésben más formában tudósított az eseményekről.

Az előadás során a két napilap, a Magyar Szó és a Népszabadság szemszögéből mutatom be ezeket az ellentéteket és ellentmondásokat a prágai tavasz kapcsán. A Magyar Szó, melyet 1944-ben alapítottak, a jugoszláviai (vajdasági) magyarság lapjaként szolgált, míg a Népszabadság Magyarország akkori egyik legolvasottabb politikai és közéleti sajtóorgánuma volt. Célom az, hogy átfogó képet nyújtsak a közönségnek arról, hogy hogyan tudósított a két lap a Csehszlovákiában zajló eseményekről, és milyen eltéréseket vagy hasonlóságokat lehet felfedezni azok között.

MÁRTON RICHÁRD

Állam- és Jogtudományi Kar

Politikatudományok BA

rikard2910@gmail.com

Fék vagy ellensúly? Avagy miben áll a köztársasági elnök jelentősége 1989 után Magyarországon?

Magyarország történelme során a mindenkori államfő meghatározó szerepet játszott az ország irányításában, a politikaformálásban. Gondoljunk csak az államalapításra, az Árpád-házi királyok korára, Hunyadi János vagy Kossuth Lajos kormányzói tevékenységére. Így volt ez a XX. században, a két világháború közti korszak is az államfő: Horthy Miklós nevét viselte, sőt de jure még a szocializmusban is kiemelt tényező volt – az államfői jogokat testületként gyakorló – elnöki tanács. Vajon ez elmondható napjainkban is?

Számos politikatudományi kutatás irányult már az államfői hatalom jelentőségére, még sincs egzakt válasz, ami képes egyértelműen meghatározni a magyar köztársasági elnök jelentőségét a hatalmi viszonyokban.

Előadásomban két hipotézist vizsgálok meg: az elnöki szerep jelentőségét övező bizonytalanság történelmi okokra vezethető vissza (1), valamint állást foglalok amellett, hogy a magyar államfői tisztséget, annak egyes pillérei felülértékelhetik az 1989 óta megszokott mintától (2). Ezt a már korábban végzett, és a jelenleg folyamatban lévő kutatásaim alapján mutatom be, az összehasonlító politikatudomány módszertanára építve. Ugyanakkor kitérek a az 1989-es rendszerváltás politikai vitáira, és az elmúlt három évtizedben hivatalba lépett köztársasági elnökök jelentős lépéseire, amik formálták az intézményt.

MEGYESI ZOLTÁN

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Keleti nyelvek és kultúrák (altajisztika) BA

megyesi.zo@gmail.com

A Yaglakar tamga funkcionális szerepe a mongóliai Taikhar Chuluu egy ótörök rovársírasos feliratán

Az ótörök rovársírasos korpuszban előfordul néhány rövid felirat, amelyek esetében a rováskepek között tamgákat, azaz nemzetségjeleket találhatunk. Ezeknek a szövegen belüli funkciója mind a mai napig kérdéses, bár korábban már olyan vélemények is napvilágot láttak, amelyek szerint ezek az egyszerű szimbólumok akár egyfajta grafémaként is funkcionálhattak.

Előadásomban ezt a hipotézist szem előtt tartva kerül áttekintésre a mongóliai Taikhar Chuluu egyik több soros felirata. Itt mind a szöveg alatt, mind pedig a második soron belül láthatunk egy-egy tamgát. Ezek a jelek, formai sajátosságaik alapján minden bizonnyal a Yaglakar dinasztia tamgái lehettek, így az ujjur uralkodók is ezeket használhatták. Amennyiben a felirat tartalmi sajátosságait vesszük figyelembe, több jel is arra utal, hogy bár a neve említése nélkül, a szöveg Bögü kagán hatalomra jutására vonatkozóan szolgáltat hasznos információkat. Ahhoz, hogy mindezen információkat értelmezni tudjunk, fontos elemezni a második sor közepén található tamga szövegen belüli funkcióját. Ez a szimbólum ugyanis, Bögü kagán más forrásokból is jól ismert uralkodói címei után áll, és formai sajátosságaiban némileg eltér a felirat végén található nemzetségjeltől. Ez az eltérés pedig akár utalhat arra is, hogy a nemzetségjeleknek volt egy kifejezetten az egyes személyekhez kötődő változata.

MOHAI VIRÁG GIZELLA

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelem MA

viraag99@gmail.com

A thébai szent csapat homoszexualitásának kérdése a források vizsgálata alapján

A thébai szent csapat egy Kr.e. 4. századi katonai alakulat, amelyet különböző csatákban elért sikerein felül egyedi szervezőelve tett ismerté, ugyanis 300 férfi, pontosabban 150 homoszexuális pár alkotta. A 20. század végétől kezdve fellendült az érdeklődés a kutatásokban az antik görög szexualitás és moralitás iránt, így a thébai szent csapatról is több írás látott napvilágot. E művek közül ki kell emeljem David D. Leitaó, a San Francisco State University munkatársának *The Legend of the Sacred Band* című, 2002-ben megjelent írását, amelyben a források vizsgálata alapján tagadja a szakirodalomban mai napig általánosan elfogadott homoszexuális rendezőelvet. Kutatásom e kérdést járja körül.

Előadásom kezdetén az antik Hellász, ezen belül elsősorban Athén homoszexualitásról vallott felfogását mutatom be, majd röviden ismertetem a szent csapattal kapcsolatos legfontosabb információkat. Prezentációm legterjedelmesebb részében a fennmaradt forrásokat tárgyalom, csoportosítva az alapján, hogy mennyire hangsúlyos bennük az alakulat szexuális orientációja, illetve megjelenik-e egyáltalán. Ezután rátérek Leitaó főbb érveinek vitatására, mely során megvizsgálom, hogy mennyire helytállóak ezen indoklásai.

OLÁH SZABOLCS

Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar

Történelem MA

szabolcs.olah99@gmail.com

Az 1921. évi vitézavatás során avatott vitézek társadalmi összetétele

A Vitézi Rend a Horthy-korszak egy újonnan alapított és az egyik legfontosabb szervezete volt. A történettudomány jelenlegi állása alapján több mint 26 000 vitézzel lehet számolni a Horthy-korszakban, akik a vitézavatások során kerültek a Rend soraiba és a magyar társadalom minden rétegében megfigyelhetők voltak. Éppen ezért fontos kérdés, hogy milyen dinamikával növekedett a vitézek száma és az egyes társadalmi csoportok milyen arányban képviselték magukat.

A kutatás alapját a Vitézi Rend kortárs kiadványai és a korabeli sajtó képezi, melyeket kipótol a hazai közlevéltárakban esetlegesen fellelhető iratanyag. A korhű forrásokat a témában ez idáig keletkezett szakirodalom egészíti ki. A téma bemutatása során először a kutatás és az általa megkapott eredmények értelmezéséhez szükséges tudás alapjait rakom le, mely során bemutatásra kerülnek a Vitézi Rend alapjai, működése és céljai. Ezt követően betekintést nyújtok a vitézavatások rendszerébe és részletesen bemutatom az 1921. évi első ünnepélyes (nyílt) vitézavatást. Harmadik lépésben ismertetem és értelmezem az elemzési pontjaim alapján (családi állapot, lakhely, életkor, stb.) kapott eredményeket. Legvégül az összefoglalásban összegzem a levonható következtetéseket.

PATKÓS BENCE GERGŐ

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Jelenkortörténeti és Összehasonlító

Történettudományi Doktori Program

bence.patkos@gmail.com

„A világnézetek harca” – a spanyol polgárháború megítélése a magyar filmhíradóban

A spanyol polgárháború Európa két világháború közötti történetének egyik lemeghatározó eseménysorozata. A 1936–1939 közt zajló konfliktus az egyik első olyan háború volt, melynek megfilmesített médiareprezentációja fennmaradt, ráadásul a filmhíradó eszközén keresztül széles tömegeket ért el már a saját korában is. Ezen audiovizuális forrásokon keresztül mutatjuk be a spanyol polgárháborúról Magyarországon kialakított képet. Az elemzés során nemcsak a Horthy-korszak híryaigaival foglalkozunk, hanem összevetjük azok tematikáját és attitűdjét az 1945 utáni, de mégis az összecsapásokhoz többé-kevésbé kötődő felvételekkel is. Mindez a magyarországi politikai átalakulásokat kísérő ideológiai változások tekintetében szintén összehasonlítható, ráadásul számos későbbi, befolyásos kommunista politikus (például Rajk László vagy Gerő Ernő) karrierjében vagy életében szerepet játszott polgárháborús múltja, így ez is üde színfoltja az elemzésnek. A propagandisztikus anyagok többszemponútú, illetve korokon és rendszereken átívelő elemzésével megismerhető Magyarország viszonyulása az ibériai államhoz és az ott lezajló háborúhoz, illetve a tömegkommunikáción detektálhatóvá válnak a világnézeti változások is. Ezekon keresztül érzékelhetővé válnak mind a két világháború közötti, mind a hidegháborús nemzetközi viszonyrendszer lenyomatai is.

A kutatás „A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM ÚNKP-23-3-SZTE-70 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

PETROVITY ÁDÁM

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Klasszika-filológia BA

jatuadam@gmail.com

Ludovico Gritti élete Tranquillus Andronicus szemszögéből

Tranquillus Andronicus nevét igen kevesen ismerik, a szakma nem fordított rá eddig kellő figyelmet, csupán néhány rövid tanulmány született vele kapcsolatban, emellett a költői tevékenysége sincs feldolgozva. Az ÚNKP-ösztöndíj (ÚNKP-23-1 -SZTE-42) keretein belül a Tranquillus-kutatás folytatásaként egy általa írt történelmi életrajzra koncentrálok, mely Ludovico Gritti életét tartalmazza Tranquillus szemszögéből. A szöveg latin nyelven íródott, egyetlen kézírata van, amit az OSZK-ban őriznek. 1903-ban Kretschmayr Henrik kiadta a szöveget latin nyelven, 2007 óta pedig Kulcsár Péter jóvoltából a szöveg magyarul is olvasható. Azonban fontos megjegyezni, hogy dacára a latin szöveggözlésnek és Kulcsár fordításának a szövegre eddig kevés figyelmet fordított a szakma. Kulcsár fordítása bár nagyon veretes, jegyzeteket nem tartalmaz, nincs ütköztetve egyéb forrásokkal; szintén kérdéseket vet fel a szöveg műfaja: tekinthetjük történelmi forrásnak, életrajznak, objektivitásra törekvő történetírásnak vagy személyes célokból írt apológiának is. Jelen kutatásom célja a szöveg elemzése és más kortárs forrásokkal való ütköztetése, Gritti és Tranquillus kapcsolatának feltárása. Különös figyelmet fordítok majd azon témákra, amelyek a Tranquillus által írt életrajzban előtérbe kerülnek. Ezen összehasonlító elemzés rávilágít arra, hogyan ábrázolja Gritti életét, mennyire volt elfogult vele kapcsolatban, emellett pedig, hogy milyen narratív stratégiákat alkalmaz az életrajzban. Előadásomban számot adok az eddig elért eredményekről.

A kutatás „A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM ÚNKP-23-1-SZTE-42 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

ROMPOS LAURA

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelem BA

kaivos2002@gmail.com

Csataleírások Diodórosnál

Az előadásom témája Szicíliai Diodóros csataleírásainak vizsgálata művének a – Nagy Sándor hódításairól szóló – 17. könyvében. Diodóros Kr. e. 90-27 körül élt és tevékenykedett. Negyven kötetes *Bibliothéké Historiké* (Történeti Könyvtár) című világtörténeti alkotásából csak tizenöt könyv maradt ránk. A 17. könyv foglalkozik Nagy Sándor uralkodásával és perzsa hadjáratával. Kutatásomban Nagy Sándor négy jelentős csatájának a diodórosi leírásaival foglalkozom – a granikosi, az issosi, az arbélai/gaugamélai és az indusi, Póros ellen vívott csatával. A történetíró leírásaiban megfigyelhetők több csatánál is ismétlődő, visszatérő elemek. Ezen motivikus ismétlődések miatt (ilyenek például a szemből kapott sebek, az egymásra halmozódó holttestek, az, hogy a menekülők letapossák a mögöttük állókat/egymást) Diodóros csataleírásai sematikusnak érződnek, kevés konkrét adattal a tényleges ütközetről. Kutatásomban összevetem Diodóros csataleírásait a többi történetírótól fennmaradt leírásokkal, megvizsgálom a köztük lévő esetleges eltéréseket és hasonlóságokat, hogy kiderüljön, ez a sematikus, elnagyolt jelleg csak Diodórosra jellemző sajátosság, vagy a többi forrásnál (ezekhez a csatákhoz további forrásként szolgálnak Arrhianos, Plutarchos, Curtius Rufus és Iustinus leírásai) is kimutatható.

SEBŐK ATTILA

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Antikvitás Program

etele4210@gmail.com

A második athéni tengeri szövetség taglistája, az ún. Arisztotelész-sztélé

Az ún. Arisztotelész-sztélé a második athéni tengeri szövetség kutatásának egyik legfontosabb forrása. A sztélé egyrészt tartalmazza a szövetség alapelveit és céljait, valamint szerepel rajta a szövetség tagjainak listája is, melyet – valószínűleg – idővel többször is bővítettek. Maga a sztélé jó állapotban maradt fenn, de néhány név biztosan hiányzik a jól láthatóan töredékes részeken. A taglista kapcsán rendkívül fontos kérdés, hogy van-e és ha igen, pontosan mi a rendező elve a taglistának, mert ez alapján következtetni lehetne a kitört részeken lévő, mára már elveszett tagokra.

Előadásomban ez utóbbi kérdésre keresem a választ, megvizsgálván, hogy milyen kronológiai, földrajzi vagy egyéb rendező elv vezérelhette a lista készítőit az elkészítés és a későbbi bővítések során. Ennek vizsgálata során összevetem a taglistát a Déloszi Szövetség földrajzi alapon rendeződő adólistájával, megvizsgálom a vonatkozó irodalmi forrásokat a tagok csatlakozásának kronológiájához, valamint áttekintem a különböző szakirodalmi véleményeket is egy – remélhetőleg megvalósuló – egységes kép kialakítására. Egy rendező elv megtalálása (vagy hiányának kimutatása) rendkívül hasznos lenne más kérdések (pl.: egyes feltételezett tagok, mint Kerküra tagságának) megoldásához is.

SZABÓ RÉKA

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Klasszika-filológia BA

rekaszabo0309@gmail.com

Johannes Cuspinianus Claudius-portréja

Johannes Cuspinianus (1473–1529) élete nagy részében Bécsben tevékenykedő humanista, akinek tevékenysége kiterjedt a kéziratok és nyomtatott könyvek gyűjtése mellett az orvoslásra, a térképészetre és a történelemre is. Az 1540-ben kiadott *De Caesaribus atque Imperatoribus Romanis* életművének kiemelkedő, ám alig kutatott darabja.

Előadásomban az ebben a műben található, Claudius császárról készült portrét vizsgálom. Cuspinianus átfogó képet alkotott Claudius uralkodásáról, számos különböző forrást, többek között Plinius Maiort, Suetoniust, Tacitust és Aurelius Victort felhasználva. A *De Caesaribus* Claudius-fejezetének filológiai vizsgálatának segítségével azonosítom a Cuspinianus művének forrásául szolgáló főbb szövegeket és történelmi beszámolókat, amelyek alapján a bécsi humanista saját, 16. századi narratíváját megalkotta. A vizsgálatom kiterjed annak feltárására, hogy Cuspinianus milyen tudással rendelkezett az ókori történelemről, a munkájához felhasznált források között voltak-e görög források, és ha igen, ezeket eredeti nyelven vagy fordításban dolgozta-e fel, valamint, hogy használt-e középkori forrásokat.

Célom továbbá annak feltárása, hogy miként viszonyult a forrásokhoz, és hogy milyen szempontok alapján alkotta meg saját Claudius-narratíváját, illetve, hogy művében fellelhetők-e olyan jellegzetességek, amelyek alapján Cuspinianus egyértelműen humanista történetíróként azonosítható.

TOMKÓ ZOLTÁN

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskola, Neolatin irodalom Program

zoltan.tomko93@gmail.com

Egy 16. századi történeti mű szöveggenetikai vizsgálatának tanulságai – Forgách Ferenc pécsi kézírata

Forgách Ferenc (1535–1577) I. Ferdinánd és I. Miksa magyar királyok szolgálatában váradi püspökként, majd utóbb a Habsburg udvarral szakítva Báthory István erdélyi fejedelem kancellárjaként jelentős egyházi és udvari karriert futott be, ám az utókorra mégis történetíróként gyakorolta a legnagyobb hatást. Kortörténeti munkájának a mai napig nincs megbízható, modern kritikai kiadása, kéziratának vizsgálata pedig a neolatin filológia és a 16. század történetével foglalkozó kora újkor kutatások egyik legnagyobb hiányossága. Bár a műnek több mint negyven kézírata ismert, ezek közül mindössze egyről tudni, hogy autográfként számontartott javításokat, illetve margináliákat tartalmaz. Ezt az úgynevezett pécsi kéziratot (Pécsi Egyházmegyei Könyvtár, G.II.21) először és utoljára Forgách Ferenc legnagyobb kutatója, Sörös Pongrác (1873–1919) vizsgálta komolyabban egy 1914-ben megjelent tanulmányában.

Előadásom célja Forgách Ferenc pécsi kéziratának szöveggenetikai szemléletű vizsgálata, melynek segítségével arra a kérdésre szeretnék választ adni, hogy a különböző szerkesztési fázisok mit árulnak el a mű keletkezésének történetéről, illetve arról a markáns szemléletváltásról, melyre elsőként Sörös Pongrác figyelt fel.

TÓTH GERGŐ

Bölcészlet- és Társadalomtudományi Kar

Történelem MA

toth.gergo@gmail.com

Orosz-európai kapcsolatok a XVI-XVII. században

Nagy Pétert, az Orosz Birodalom első imperátorát tekintik annak az uralkodónak, aki Oroszországot felhelyezte Európa térképére. Az ő reformjainak, illetve sikeres hódításainak eredményeként, Oroszország egyértelműen megkerülhetetlen lett az európai politikában, gazdaságban és a köztudatban. Nagy Péter előtt azonban teljesen más volt az európai államok kapcsolata Oroszországgal. Az első keleti szláv állam, a Kijevi Rusz egy európai állam volt, gazdaságilag és társadalmilag is a korabeli európai fejlődés meghatározó fázisain ment keresztül. Számos dinasztikus házassággal kötődtek a nyugatabbra lévő uralkodó családokhoz, például az Árpád-házhoz is. Ezeknek a kapcsolatoknak vetett véget a mongol hódítás a XIII. században. Oroszország ismét csak IV. Iván uralkodása idején jelent meg újra az európai politikában, nagyrészt az 1558 és 1583 között zajló livóniai háború, illetve az Angliával kiépítendő kereskedelmi törekvéseknek köszönhetően.

Előadásomban a IV. Iván és Nagy Péter uralkodása közötti időszakban fennálló orosz-európai kapcsolatokat szeretném bemutatni. Elsődlegesen Oroszország, európai megítélésére fókuszálok. Mit tudtak, vagy véltek tudni az oroszokról, illetve milyen kapcsolatokat tartottak fenn velük. Európa korabeli oroszország-képének bemutatására több főleg angol utazó, Oroszország-leírását is felhasználtam.

TÓTH MARCELL

PTE Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar, Interdiszciplináris Doktori Iskola

„Európa és a magyarság a 18-20. században” Doktori Program

tothmarcell.tm@gmail.com

Károlyi Gyula szegedi kormánya – a magyar források tükrében

Előadásomban az 1919. május 31-én megalakult, gróf Károlyi Gyula által vezetett szegedi ellenforradalmi kabinet történetét vizsgálom a rendelkezésre álló magyar levéltári források alapján. A kormány tagjai közül többen – Horthy Miklós hadügyminiszter, államtitkára, Gömbös Gyula, gróf Teleki Pál külügyminiszter, valamint részben maga gróf Károlyi Gyula is – jelentős karriert futottak be a két világháború közötti új rendszerben. Első kiáltványukban azt ígérték, hogy „Letörjük a bolsevizmust s helyreállítjuk a rendet, a személy és vagyonbiztonságot s a munka becsületét.” A kabinet több különböző párt képviselőjét tömörítette, de működése során végig küzdött a legitimitás kettős hiányával – egyrészt a várt francia támogatást nem kapták meg, másrészt pedig a szegedi lakosság baloldali része sem szimpatizált velük, amelyet sztrájkorozat jelzett 1919 júniusában és az, hogy a szociáldemokratákat nem sikerült bevonniuk a kormányba. Július elejére egyértelművé vált, hogy a megszálló franciák más személyekben gondolkodnak: 1919. július 12-én Károlyi Gyula átadta helyét az „októbrista” múlttal rendelkező Pattantyús-Ábrahám Dezsőnek, de végül az utóbbinak sem sikerült elérnie, hogy valódi tárgyalópartnere lehessen az antantnak. Előadásomat elsősorban a hazai levéltári forrásokra, másodsorban pedig a kortárs memoárookra, médiumokra építem.

VÉGSŐ ISTVÁN

Erőszakkutató Intézet

Intézeti munkatárs

savanyumaj@gmail.com

Gettóba zárt fogalmak - a zsidótlanítás néhány alapfogalmának magyarázata

Előadásomban a magyarországi holokausz idején részben a nácik által 1944 tavaszától diktált kényszerlakhelyek kapcsán használt, használható fogalmakat mint: a gyűjtőhely, a gettó, az internálótábor, a gyűjtőtábor, és a koncentrációs tábor. Rámutatva, hogy mennyire és miért fontos a köztük lévő különbség. Ezek gyakran a szakirodalomban sincsenek megfelelően használva. Erre is példákat fogok bemutatni az előadásomban.

Új kifejezésként javasolni fogom a gyűjtőhely, mint fogalom bevezetését, amely áthidalná azt a problémát, hogy több helységben is valójában 1944 tavaszán-nyarán nem történt meg gettó felállítás, csupán az üldözöttek összegyűjtése.

Kiemelendő lesz az előadásomon belül a gettók közti különbségek meghatározása. 1944 tavaszától Magyarországon 221 gettót állítottak fel. Igyekszem bemutatni a különböző gettótípusokat: a nagygettók, a keleti gettók, a járási (körzeti) gettók a települési gettók, a zárt gettók és a nyitott gettók létrehozásainak okait, tulajdonságaikat, működésüket.

ZSIGA NIKOLETTA EVELIN

Bölcészlet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Jelenkortörténeti és Összehasonlító

Történettudományi Doktori Program

nikoletta.zsiga.szte@gmail.com

„Meg kell óvnunk a civil lakosságot a háború borzalmaitól.” – A második búr háború

A koncentrációs tábor fogalma a közvélemény számára nagyon gyakran egyet jelent a német náci haláltáborokkal. A németek azonban már jóval korábban is létesítettek koncentrációs táborokat, de még így sem ők voltak az elsők, akik alkalmazták ezeket a létesítményeket.

A 19. század végére a Brit Birodalom jelentős gyarmati területekkel rendelkezett az afrikai kontinensen. Az egyik legértékesebbnek a dél-afrikai régió számított, itt azonban az őslakosok mellett a – brit gyarmatosítókat megelőző – búrok is ellenállást mutattak.

A britek és a búrok közötti konfliktus egyik csúcspontja az első búr háború volt (1880–1881). Nemsokkal később, 1899-ben egy újabb háború vette kezdetét, amely már nemcsak a „harctéren” zajlott, hanem a civil lakosság ellen is. A britek – ugyan nem elsőként, de az elsők között – koncentrációs táborokat létesítettek Dél-Afrikában, amelyeket a búrok és az őslakosok ellen alkalmaztak.

A táborok működésének közel másféle éve alatt az embertelen körülmények miatt körülbelül 28 ezer búr és további 20 ezer őslakos halt meg.

Előadásom során arra keresem a választ, hogy milyen előzményei voltak a második búr háborúnak, mi vezetett el oda, hogy a britek koncentrációs táborokat állítottak fel, hogyan működtek ezek a táborok, illetve hogy a működésük népiértésnek tekinthető-e.

A Szegedi Történezhallgatók Egyesületéről

2018-as újjáalakulása óta a Szegedi Történezhallgatók Egyesületének legfőbb célja, hogy segítsen kapcsolatot teremteni a Szegedi Tudományegyetem történelem iránt érdeklődő hallgatói között, képzési formától és szinttől függetlenül, illetve kulturális és tudományos programokat kínálni a szélesebb közönség számára. Egyesületünk törekszik a hallgatók bevonására a tudományos életbe, segítve őket első szárnypróbálgatásaikban, lehetőséget teremtve számukra szakmai rendezvényeken történő részvételre, mint az évente megrendezésre kerülő Szegedi Történezhallgatók Egyesületének Konferenciája, illetve saját kutatásaik eredményeinek megosztására és publikálására.

Mindemellett pedig szeretnénk teret adni a fiatalabb generációk ötleteinek megvalósításához, akár tudományos vagy tudományos ismeretterjesztő jellegű események szervezéséről, akár publikációkról legyen szó. Az egyesület tagjai számára rövid, workshopsterű képzéseket is rendeztünk, melyekkel az egyetemi tanulmányaik, illetve a későbbi szakmai munkásságuk során is használható készségeket, többek közt a prezentáció készítéséhez, szakdolgozatíráshoz és a tudományos kutatásaik hatékonyabbá tételéhez sajátíthattak el. E programokon igyekszünk támpontokkal szolgálni, melyek segíthetik egy tudományos előadás elkészítését, az ehhez társuló prezentáció megszerkesztését, és a tanulmányok megírását. Továbbá nyomon követjük a konferencia részvételi, publikációs és tudományos pályázati lehetőségeket is, ösztönözve egyesületünk tagjait a minél nagyobb aktivitásra a tudományos élet több területén is.

Az elmúlt hat évben a Szegedi Történezhallgatók Egyesülete által szervezett programok igen széles palettát fedtek le. Az egyesület újraalapítása óta minden évben részt vettünk a Kutatók Éjszakája programsorozatán, ahol történelmi társasjátékokkal, a történelem és a popkultúra kapcsolatait vizsgáló előadásokkal és történelmi kvizekkel ismerkedhettek meg az érdeklődők. Emellett szerveztünk számos előadást, könyvbemutatót és kerekasztal-beszélgetést. A tudományos ismeretterjesztés és a

szórakozás összekapcsolásának jegyében SZETE Történelmi Filmestek címmel filmest sorozatot is rendeztünk, nem csupán szigorúan vett történelmi filmek és sorozatok, de történelmi környezetben, vagy történelmi elemek felhasználásával készült filmek történelmi kontextusának bemutatásával. 2022-ben műhelybeszélgetés sorozatot is indítottunk, SZETE Tan-Műhely címen, melynek legfontosabb célja, hogy az egyetem oktatói és hallgatói közötti kapcsolatot és párbeszédet erősítse, különböző témák köré szervezett kötetlen beszélgetésekkel, lehetőséget adva olyan kérdések vizsgálatára, melyekre a szemináriumok vagy előadások kerete nem lenne elegendő. Továbbá a műhelybeszélgetésekkel bátorítani is szeretnénk a hallgatókat, hogy kérdéseket fogalmazzanak meg, illetve tegyenek fel az oktatók számára, ezzel kialakítva egy olyan diskurzust a felek közt, amellyel elmélyíthető és továbbépíthető a hagyományos egyetemi előadások keretein belül megszerzett ismeretanyag. A Tan-Műhely előadásai közül külön kiemelném a 2023 októberében, a VallásCooltura projekttel közösen szervezett, *QAnon, mint kvázi vallásosság a 21. századi Amerikában* című, Nemes Márk vallásfilozófussal megrendezett műhelybeszélgetésünket, melyről az országos sajtó is beszámolt.

Egyesületünk legjelentősebb szakmai rendezvénye az immár hatodik éve megrendezett Szegedi Történezhallgatók Egyesületének Konferenciája, melyen a Szegedi Tudományegyetem történelem iránt érdeklődő hallgatói, képzési szintjüktől függetlenül bemutathatják kutatásaik eredményeit. A konferencia 2019-es elindulása óta, legyen szó akár online, akár jelenléti formában megtartott eseményről, egyre több hallgató mutatja be kutatását, rendkívül változatos témákban, lefedve a történelem egészét, az ókortól napjainkig. Külön örömet jelent számunkra, hogy évről évre egyre többen vesznek részt előadásaikkal a konferenciánkon, nem csak az egyesület tagjai közül, illetve, hogy az alap- és mesterképzésben tanuló hallgatók száma is növekszik. Továbbá köszönettel tartozunk a Belvedere Meridionale Kiadónak, akik jóvoltából már három korábbi tanulmánykötetünk is megjelenhetett.

Reméljük, hogy jövőbeni programjaink még színesebbek lehetnek, és még az eddiginél is szélesebb közönséghez juthatnak el, egyre több hallgatót kapcsolva be az egyesületünk tevékenységébe.

Domján Máté
leköszönő elnök
2023–2024